

Biatorbágy közművelődési és közgyűjteményi koncepciója

(munkaanyag)

I. Bevezető, alapelvek

„Valljuk, hogy örökségünket, egyedülálló nyelvünket, a magyar kultúrát, a magyarországi nemzetiségek nyelvét és kultúráját, a Kárpát-medence természet adta és ember alkotta értékeit ápoljuk és megóvjuk. Felelősséget viselünk utódainkért, ezért anyagi, szellemi és természeti erőforrásaink gondos használatával védelmezzük az utánunk jövő nemzedékek életfeltételeit. Hisszük, hogy nemzeti kultúránk gazdag hozzájárulás az európai egység sokszínűségéhez.” A Magyarország Alaptörvényében megfogalmazottakat Biatorbágy Város Önkormányzata is alapelveként fogadja el, közművelődési-közgyűjteményi koncepciója megalkotásakor kiindulópontnak tekinti. Biatorbágy társadalmi-gazdasági életét, fejlődését, a lakosok életminőségét alapvetően befolyásolja a helyi kultúra, a közösségi élet, a művelődés színvonala. Fejlesztése tehát a település versenyképességét, népességmegtartó erejét növeli.

Biatorbágy történelmében évszázadokra visszamenőleg meghatározó szerepet játszott a kultúra, a művelődés, a közösségépítés.

II. VISSZATEKINTŐ: Biatorbágy közművelődésének rövid története

Biatorbágy közművelődése sokféle forrásból, sokrétű hagyományból, gazdag múltbéli tapasztalatokból táplálkozhat. A többféle társadalmi csoport és nemzetiség együttélése sokszínű, szerteágazó közösségi műveltséget hozott létre. Biatorbágy jelenlegi népességét a biai református magyar, a biai, torbágyi katolikus német nemzetiségű kis- és középparasztság, nagygazdák, a vegyes származású uradalmi munkások, a betelepülő székelység leszármazottai, valamint az elmúlt évtizedekben, években hozzánk költözők alkotják. Az alábbiakban vázaltszerűen, a teljesség igénye nélkül tekintjük át Biatorbágy közművelődésének alakulását az évszázadok során.

1. Kántortanítók, zenekarok, színjátások, klubkönyvtár

Bia és Torbágy a középkorban virágzó települések voltak. A török hódoltság kezdetén viszont mindkét község elnéptelenedett. Bia a XVII. század elején települt újjá református magyar jobbágyokkal. Torbágyra 1690-1700 táján érkeztek földműves családok a délnémet tartományokból.

A műveltség közvetítésének a XVIII-XIX. században két legfontosabb színtere volt a templom és az egyházi fenntartású iskola. Jelentős szerepet töltöttek be ekkoriban mindkét faluban az iskolamesterek, kántortanítók, de később is gyakran kötődött a kulturális élet a pedagógusokhoz.

Ezen időszakban és a XIX. században a közművelődést elsődlegesen a földműveléssel, a családdal, a vallásgyakorlással kapcsolatos közösségi hagyományok, közös szórakozások (bálok) jelentették.

A XX. század elejétől a második világháborúig tartó időszakban a legtöbb ismerettel a különféle zenekarokról rendelkezünk: Bián Dévay Gyula kántortanító, igazgató alapított fúvós- és vonószzenekart, leventezenekart. Váradi József zenekarai mellett kuplékat, dalos paródiákat, humoros verseket is írt. A népszerű slágerekkel gyakran aratott sikert a faluban az Andrész Antal vezette Debri-zenekar. A háború előtti évektől a Váradi-Kreiszenekar is muzsikált. A mulatságok kedvelt helyszínei voltak az iparosok által látogatott Szeitz-féle, a katolikusok által kedvelt Lipka-féle, és a reformátusokat vendégül látó Magyar (Mészáros)-féle kocsmák.

Bián a második világháború előtt három férfikórus működött. A 20-as, 30-as évektől váltak népszerűvé a népszínművek: Dévay Gyula színjátszókört alapított, Id. Varga István szintén szervezett színjátszó csoportot. Emlékezetesek voltak Dévay Gyula Szeitz-kocsmában és a hozzá kapcsolódó moziban szervezett kultúrestjei. Az egyik legrégebbi, 1877-ben alakult, majd 1881-től önálló helyiségben működő művelődési egyesület kezdetben a Karikó János népköltő vezette Biai Olvasó Nép kör volt, amely a mai könyvtár ősné is tekinthető.

Torbágyon: az „öreg” fúvószzenekar vezetője Reichardt Ferenc volt, a „fiatal” a katonazenész főtörzsőrmester, Theiss Sebestyén vezette. A 30-as években a Szudits-Amort, és a Bechtold-Oszfok zenekarok is működtek. A szórakozás helyszíne a három falubeli vendéglő volt. A harmincas években még működött a Torbágyi Nemzeti Ifjúsági Önképző kör férfikara és a Szent Ágnes Leánykör női kara, mely a háború kitörésével megfogyatkozott férfikórus még énekelni vágyó tagjaival 1940-től vegyeskórust alakított. Ezekben az időkben Torbágyon - részben Fedák József tanár és igazgató közreműködésének köszönhetően – évente adtak elő több színművet. Fedák József nevéhez fűződik az iskolán kívüli népművelés bevezetése is, melyben számos tanártársa közreműködött. A téli hónapokban hetenként egyszer az Ohmüllner-vendéglő nagytermében egymásfél órás ismeretterjesztő diavetítést tartott.

A közművelődés tekintetében a háborút követő időkről szintén töredékes képpel rendelkezünk, s abból is néhány jellemvonást említünk. Bián a Holczer-kocsmában az elsők között kezdett el zenélni a Váradi-Kreis (később: Kertész) zenekar, s utána újra indultak a bálok is. 1948. február 24-én 24 fővel megalakult a Torbágyi Ifjúsági Fúvószzenekar. 1952-től szünetelt a muzsikálás. 1954-ben megszerveződött a kisparti, a következő évtizedekben pedig a Wéber-zenekar, valamint a Mosoly-együttes. Az Ifjúsági Fúvószzenekar és Füzes Néptáncegyüttes - Hazafias Népfront által is kezdeményezett - 1986-os megalakulásánál Wéber Ferenc is segédkezett. Színjátszóink, - részben a háború előtti évek folytatásaként - az ötvenes évek első felében Szegfű József szervezésében értek el komolyabb eredményeket. Torbágyon az ötvenes években egy tanárokkal kibővült színjátszókör működött, a Gede-kocsmá udvarán szerepeltek. Török Henrik irányításával gyakran került sor az

iskolában is színelőadásokra, vagy hangversenyekre, dalestekre. A hatvanas években léptek színre községünkben a beat-zenekarok. A koncertek fő helyszíne volt a Torbágyi Ifjúsági Ház és a Viadukt-étterem.

A nyilvántartási adatok szerint a biai **könyvtár** először a tanítói lakás melléképületében létesült 1958-ban, egy néhány négyzetméteres szobában, később pedig a valamikori római katolikus iskola, majd pártház épületében működött. A községi könyvtári szolgáltatás kezdete a létező leltárkönyv tanúsága szerint 1963-ra datálódik. 1977-től főállású könyvtárost alkalmaztak, az intézmény színpadként is használt olvasóteremmel bővült. Torbágyon pedig fiókkönyvtár működött. Ekkortól vállalta a könyvtár más közművelődési tevékenységek ellátását is, majd 1981-ben jött létre a Klubkönyvtár két főállású dolgozóval. A tanfolyamok, szakkörök, különféle előadói produkciók mellett helyet adott a kórusok és a bábcsoport próbáinak is. Itt működött az 1959-ben, a korábbi dalárdákból egyesült Férfikórus, 1978-tól pedig a Népdalkör. Ugyanebben az évben alakult a gyermek bábcsoport, amely 1979-től Nevenincs, 1985-től pedig Prospero bábegyüttesként dolgozott tovább. A rendszerváltás előtt a klubkönyvtárban találtak otthonra az alakuló társadalmi szervezetek is.

2. A rendszerváltástól 2017-ig

Biatorbágy Nagyközség Képviselő-testülete 1990-1991-ben önálló közművelődési intézmény létrehozását indította el. A klubkönyvtári tevékenység, egyben a **könyvtár** szervezeti önállósága, 1992. május 1-én szűnt meg, amikor telephelye lett a Faluház intézményének. 1992. szeptember 20-án a könyvtár felvette a Karikó János nevet. A torbágyi fiókkönyvtár, a Fő utcai épületben, a mai Közösségi Házban, 1996-ig működött. 2010-ben a Szabadság úton lévő épületben a gyermekkönyvtári részleg külön terembe került. A könyvtár 2012-ben tagintézményi rangot kapott, élén szakmai intézményegység vezetővel, önálló intézménnyé pedig 2017 január elsejével vált ismét.

A település közművelődési intézményét **Faluház** néven 1992. május elsején adták át a nagyközönségnek. Az iskolai felújítás végeztével felszabaduló volt vasútállomás épületét úgy alakították át, hogy lehetőséget teremtettek a bővítésre. Ugyancsak 1992-ben, a település első írásos említésének 800. évfordulójára - még a képviselő-testület által - szervezett programsorozat olyan kezdeményezéseket indított útjára, amely magasabb szintre emelte a falubeli kulturális életet.

A működését megkezdő Faluház Alapító Okiratában kezdetben négy szakfeladat szerepelt: közművelődési és könyvtári tevékenysége mellett befogadta a később Pásztai Miklós Művészeti Iskolává bővült zeneiskolát, és 1999-ig a házi szociális gondozói hálózatot, és rövid ideig a Tánacsics utcai szociális foglalkoztatót is.

Az első néhány évben az önállóan működő, jól felszerelt, korszerű épületben egy népművelőigazgató szervezte a programokat, tiszteletdíjas klub- és karvezetőkkel. 1992-1994 között megalakult a nyugdíjas klub, a gyermek játszóház, rendszeresek lettek az iharosi nyári gyerektáborok. Majd 1996-ban újabb lendületet adott Biatorbágy közművelődési életének az ekkor megrendezett milicentenáriumi rendezvénysorozat, és az újraélesztett Biatorbágyi Napok programjai. Kialakult az egész esztendőt átfogó éves rendezvény-naptár, megteremtődtek az egyeztetés fórumai. A továbblépéshez azonban az infrastrukturális feltételek bővítése elengedhetetlenné vált. 2004-ben Közösségi Ház néven vehette birtokba a lakosság az egykori torbágyi fiókkönyvtár felújított épületét, majd 2006-ban átadták a Faluházhoz jól illeszkedő, modern 280 fős nagytermet. 2016-ban pedig második telephelyként a Nagy utca egyik felújításra szoruló parasztháza kapta meg a Bábosház nevet, s költözött be ide az intézmény gyermekbábos csoportja.

3.. Kulturális-szellemi örökségünk

A Biatorbágy közművelődésének múltjára vonatkozó eddigi ismereteinkből is kiderül: rendkívül sokrétű hagyományból gazdálkodhatunk. Bia és Torbágy számos itt született, vagy itt élt nevezetes, híres emberrel dicsekedhet. Főképp közművelődési szempontból említhető a teljesség igénye nélkül a XVI. században verselő Biai Gáspár, a kápolnaépítő és kastélybővítő Szily József, vagy a vegyész, nyelvtudós akadémikus Szily Kálmán. Bia bírója és költője volt Karikó János. Torbágy egyik kántortanítója, Rosenbach János gyűjtötte össze és adta ki németül a faluban énekelt egyházi énekeket. Református lelkészünk volt Bián Zugor István, aki a magyar-holland, holland-magyar szótárt készítette. Itt született Vladár Gábor jogász, akadémikus, igazságügy-miniszter, Parancs János költő, műfordító, Juhász Gyula neves történész és akadémikus, valamint bátyja, Juhász Ferenc, a világszerte elismert, többszörös Kossuth-díjas költő. Ugyancsak biai származású a világhírű festőművész, Hantai Simon is. Bián született és élt a kiváló keramikus, Andrész János, a képzőművész Chemez Árpád és itt alkotott az ikonfestő Jónás Ilona.

III. HELYZETELEMZÉS

Biatorbágy Város Önkormányzata, évtizedes hagyományait követve, a jogszabályokat szem előtt tartva, a jelenben is elismeri és támogatja a város minden polgárának jogát ahhoz, hogy kulturális örökségünket megismerje, elsajátítsa, személyiségét a művelődés által fejlessze. Az önkormányzat kötelező feladatának tekinti továbbá, hogy lakosai számára biztosítsa a kulturális értékek birtokba vételéhez szükséges esélyegyenlőséget. A közművelődési alapfeladatait a Biatorbágyi Juhász Ferenc Művelődési Központ, közgyűjteményi feladatait a Karikó János Könyvtár intézményén keresztül látja el.

Településünkön ma is számos kiváló művész, tudós, alkotó ember él, számba vételük, azaz egy városi értéktérkép elkészítése folyamatos feladata a közművelődésnek.

1. Közgyűjtemény: Karikó János Könyvtár

A Karikó János Könyvtár 2017. január elsejétől kivált az összevont intézmény keretei közül, és jogilag önálló közgyűjteményi intézménye lett a városnak, részben önálló gazdálkodási jogkörrel. Pénzügyi-gazdálkodási feladatait a munkamegosztásra vonatkozó együttműködési megállapodás alapján Biatorbágy Város Polgármesteri Hivatal végzi.

A könyvtár épülete évtizedek óta komoly vízelvezetési, szigetelési gondokkal küzd, a tetőszerkezete, az épület egésze elhasználódott, a kor igényeinek, az egészséges munkahely elvárásainak, a dokumentumok állagmegóvási kritériumainak nem felel meg. Az épület alapterülete 230 m² a kiszolgáló helyiségekkel együtt, szolgáltatási tere 145 m², külön felnőtt és gyermekolvasóval, de nincs feldolgozó iroda, raktárhelyiség, étkező, udvara rendkívül kicsi, és a szabadpolcos rendszerű dokumentumtárolás is rendkívül szűkös.

Személyi feltételrendszere: 6 főállású és 1 fő részmunkaidős szakmai alkalmazottból jelenleg 3 felsőfokú végzettségű könyvtáros (1 fő GYED-en) és plusz 1 fő a technikai munkatárs. Egész napot átfogó nyitvatartási ideje és a szakmai feladatok minőségi elvégzése miatt megbízott külső munkavállalókat is foglalkoztat jelenleg.

A könyvtár általános gyűjtőkörű, közművelődési könyvtár, amelynek kötelező szakmai feladatait a 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről, valamint a 2017. évi LXVII. törvény vonatkozó részei szabják meg.

A nyilvános könyvtár alap- és vállalt feladatai:

- Gyűjteményét folyamatosan fejlesztési, feltárja, megőrzi, gondozza és rendelkezésre bocsátja,
- tájékoztat a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól,
- biztosítja más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérését,
- részt vesz a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében,
- biztosítja az elektronikus könyvtári dokumentumok elérhetőségét az online katalógus használatával,
- a könyvtárhasználókat segíti a digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításában, az egész életen át tartó tanulás folyamatában,
- segíti az oktatásban, képzésben részt vevők információellátását, a tudományos kutatás és az adatbázisokból történő információkérés lehetőségét,
- kulturális, közösségi, közművelődési rendezvényeket és egyéb programokat szervez,

- gyűjteményét és szolgáltatásait a helyi igényeknek megfelelően alakítja,
- közhasznú információs szolgáltatást nyújt,
- helyismereti információkat és dokumentumokat gyűjt, továbbá figyeli és rendszerezi a Biatorbággal kapcsolatos sajtómegjelenéseket egyéb publikációkat,
- nemzetiségi dokumentumokat gyűjt, rendezvényeket szervez.

Összesen 33 500 dokumentumot tárol. Évente mintegy 1500 beiratkozott olvasója van, amelynek közel felét a 14 és annál fiatalabb olvasók teszik ki, amelyből sok óvodáskorú gyerek. A látogatók száma jóval több a kölcsönzőknél, a könyvtárhasználat 20 ezer fő fölötti, amelynek közel a felét a gyermekek jelentik. A könyvtár, mint közösségi tér erősíti az intézmény társadalmi szerepvállalását. A SZIRÉN Integrált Könyvtári Rendszerrel dolgozik, amely a használók és a dokumentumcserék nyilvántartása mellett lehetővé teszi a gyűjteményszervezést, az állománygondozást, a tájékoztatást, a folyóiratok rögzítését, továbbá a könyvtári állomány online kereshetőségét, és a könyvtár teljes állományának megjelenítését a honlapon keresztül (www.3konyvtar.hu).

A könyvtár az általános gyűjtőkör mellett kisebb nemzetiségi és helyismereti anyaggal is rendelkezik, amelyek azonban feldolgozásra, bővítésre várnak. Havonta 1-2 gyermekrendezvényt és heti 1-2 alkalommal könyvtári foglalkozást szervez, kiemelt rendezvényei a gyermekek számára az Országos Könyvtári Napok keretében tartott programok, felnőttek és a gyermekek számára szervezett író-olvasó találkozók, a Családi vetélkedő és a mesedélutánok.

2. Közművelődés: Juhász Ferenc Művelődési Központ

Az alapítása óta eltelt negyedszázad alatt az egykori Faluház gazdag programkínálatú kulturális központtá lett, amely 2017. január elsejétől önálló, tisztán közművelődési feladatokat ellátó szervezetként, Biatorbágyi Juhász Ferenc Művelődési Központ (JFMK) néven működik tovább.

Az intézmény évi mintegy 400 rendezvény megvalósítását biztosítja, közel 40 szervezetnek ad helyet és az évi látogatások száma eléri a 70 ezret. Klubokat, szakköröket, alkotó- és előadó művészeti csoportokat tart fenn, működtet. (Jelenleg működik az Őszidő Nyugdíjas Klub, a Kertbarát kör, a Cipcirip bábcsoport, a Szivárvány Színjátzó Szakkör, a Népiének-műhely, a Tűzzománc Szakkör, a Horgolókör.) Az intézmény szakmai feladatait a 2017. évi LXVII. Törvény 76. § (3). bekezdése a közművelődési alapszolgáltatások biztosításában szabja meg, intézménytípusonként minimalizálva. A JFMK a jogszabályban felsorolt minden területen végez aktivitást a 20/2018. (VII.9.) EMMI rendeletet is figyelembe véve.

Alapszolgáltatásai:

a) művelődő közösségek létrejöttének elősegítése, működésük támogatása, fejlődésük segítése, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítása;

- b) a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése;
- c) az egész életre terjedő tanulás feltételeinek biztosítása;
- d) a hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése feltételeinek biztosítása;
- e) az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység feltételeinek biztosítása;
- f) a tehetséggondozás- és fejlesztés feltételeinek biztosítása,
- g) a kulturális alapú gazdaságfejlesztés.

Az intézmény önállóan működő költségvetési szerv, előirányzatai fölött részjogkörrel rendelkezik. Pénzügyi-gazdálkodási feladatait a munkamegosztásra vonatkozó együttműködési megállapodás alapján Biatorbágy Város Polgármesteri Hivatal végzi. A fenntartói támogatás mellett pályázati forrásokat kutat föl. A 2014-ben életre hívott Biatorbágy Közművelődésért Alapítvány támogatja az intézmény működését.

Az intézménynél 19 munkavállaló dolgozik, közülük 4 fő szakmai alkalmazott és mindannyian felsőfokú végzettségűek. Az intézmény által összeállított éves rendezvény-naptár mára kiszélesedett, az év minden hónapjára jut legalább egy, városi szintű, kiemelt program: a nemzeti ünnepek mellett hagyományos rendezvény a Magyar kultúra napja, a Falu disznótora, a Városi futónap, a Pászti Napok, a Majális, a Gyereknapi, legnagyobbként a három napos Városünnep a testvérvárosok 120-150 fős küldöttségeivel, valamint az Idősek napja, a Zene Világnapja Másként (a különböző akadályozottsággal élő fiatalok és szüleik eseménye), a Biatorbágyi Lovas Napok, a Városi Egészségnap, az Angyalfia vásár. A város összes intézményének, civil szervezetének a JFMK-ban megvalósított programjaihoz biztosítja a tárgyi-technikai háttérrel térítésmentesen.

A szervezetfejlesztés és a szakmai tevékenység elismeréseként 2018. január 22-én az Emberi Erőforrások Miniszterétől a JFMK megkapta a Minősített Közművelődési Intézmény címre jogosító tanúsítványt. Ugyanebben az évben a Három Királyfi, Három Királynő mozgalom Családbarát helyé nyilvánította az intézményt.

Az intézményhez tartozó mindhárom épület komoly szigetelési, vízelvezetési gondokkal küzd évek óta. Az udvarok, a központi épületben a fűtés- és tetőszerkezet, a Bábosház helyi védettségű épülete felújításra szorul. A nagyterem hang- és fénytechnikáját folyamatosan fejlesztik. A kiállító terembe korszerű világítástechnika került, a kiállítási installációk megfelelőek, de többfunkciós helyisége és speciális kiállítóterme nincs az intézménynek.

A Pászti Miklós Alapfokú Művészeti Iskola (PMAMI) és a Völgyhíd Televízió a JFMK épületeinek társbérletjeként is működik. Mindkét szervezet több helyiséget állandóan használ, a PMAMI a Községi Házban és a főépületben is majd mindegyik terem lefoglalja délutánonként, irodái a főépület emeletén található. Az épületekben a tévé és a művészeti iskola programjai

lebonyolításához jelentős mértékű technikai háttérrel biztosít a JFMK. A művelődési központ épületei, helyiségei emiatt túlterheltek. Az épületeken kívül több szabadtéri helyszínt is igénybe vesz a város a rendezvények megvalósításához: jelenleg ezek a Füzes patak partja, a Fő tér, a JFMK fő épületének környéke. A külső helyszíneken az infrastrukturális ellátottság még hiányos.

3. Civil szervezetek

Az önkormányzat nyilvántartása szerint jelenleg közel száz civil szervezet van Biatorbágyon bejegyezve, közülük mintegy negyven rendszeresen igénybe veszi a művelődési központ szolgáltatásait, s szinte mindegyikük végez közművelődési tevékenységet. Aktívan tevékenykedik hat művészeti csoport a városban, és a JFMK keretén belül még négy. Az aktív közösségi szerepet vállaló civilek közül a többség él a Biatorbágy Város Képviselő-testülete által évente kínált pályázati lehetőséggel, külső pályázati forrást emellett azonban viszonylag kevesen tudnak mozgósítani. Az önkormányzat kiemelten, külön együttműködési megállapodás alapján támogatásban részesít több szervezetet, emellett pedig tiszteletdíjat fizet a Pásztói Miklós Vegyes Kórus és a Szakály Mátyás Férfikórus karnagyának, valamint a Biatorbágyi Népdalkör, a Biatorbágyi Ifjúsági Fúvószenekar és a Füzes Táncegyüttes vezetőjének.

Biatorbágy Város Önkormányzata alkalmanként – év közbeni kérelmek alapján – is támogat a város hírnevét öregbítő kulturális projekteket legyenek civil, vagy egyéni (általában alkotó- és/vagy előadóművészek) kezdeményezések.

4. Együttműködő partnerek a feladatellátásban

Biatorbágyi Értéktár Bizottság

Biatorbágy Város Önkormányzata élt a 2012-es Hungarikum törvény adta jogával, és 2013-ban életre hívta a Biatorbágyi Értéktár Bizottságot, amelynek alapító elnöke a közművelődési intézmény igazgatója volt, s amellyel az intézmény azóta is szervez közös projekteket. A Biatorbágyi Értéktár Bizottság tagjai ma már az önkormányzat külsős bizottságaként végzik a munkájukat.

A bizottság feladata a biatorbágyi értékek felkutatása, dokumentálása, rendszerezése és archiválása, ezek népszerűsítése és a jövő nemzedékekkel történő megismertetése, illetve ezek felterjesztése a megyei és országos értéktárakba. Az így létrejött Biatorbágyi Értéktár egy lajstrom, a Biatorbágyon fellelhető értékek gyűjteménye, egy országos törvény által szabályozott rendszerben kutatható anyag. Az értéktárba a helyi kulturális örökség és a város jelenlegi szellemi értékei is beletartoznak. A munkához bárki csatlakozhat, javaslatot tehet a egyes értékek értéktárba való felvételére. Az adatlapokon való rögzítés mellett a bizottság honlapot fejlesztett. Éves projekteken egy-egy

kiemelt témakörre hívja fel a figyelmet, konferenciákat rendez, kiállításokat és kiadványokat készít, tanösvényépítést kezdeményez.

Egyházak

A katolikus és a református egyházak Biatorbágyon a biai és a torbágyi templomokhoz kötődően és történelmileg két-két önálló egyházközségben, gyülekezetben működnek. A Biai Református Gyülekezet általános iskolát tart fenn, s óvodaépítésre nyert pályázata révén óvodát is fog indítani. A torbágyi katolikus egyházközség kezdeményezésére a katolikus egyház átveszi a Czuczor Gergely alapítványi tagiskola fenntartását. A Keresztyén Testvér Gyülekezet jelenleg alapítványi formában működő aktív közösség. A gyülekezetek elsősorban saját belső megerősödésükre törekszenek, de részt vesznek több városi közösségi programban. Számos rétegalkalmuk főként a fiatal családokat szólítja meg, de aktívak a szociális területen is.

A már 60 éve működő Magyar Belmisszió Biatorbágy országos hatókörű, felekezeti közti keresztény missziós szervezet, amely rendszeres programokat kínál minden korosztálynak az iharosi épületében. A várostól függetlenül működő szervezet programjait biatorbágyiak is látogatják. A Sola Scriptura Teológiai Főiskola alapítványi formában működik, országos hatókörrel, teológiai és bölcséleti szakokkal, jórészt levelező oktatási formában. Saját épületükben rendszeresen tartanak nyitott előadásokat, amelyek a városlakók számára is látogathatók.

Biatorbágy Város Önkormányzata kérelmek alapján támogatja az egyházak egyes közösségi programjait, és igény esetén hozzájárul épületeik, műtárgyaik felújításához.

Német Nemzetiségi Önkormányzat

A városban egy nemzetiségi önkormányzat működik: a Német Nemzetiségi Önkormányzat fontos feladatának tekinti a német nemzetiségi hagyományok őrzését, életben tartását. Külön megállapodás keretében a város önkormányzata a nemzetiségi önkormányzat használatába adta a Fő utcában lévő felújított sváb házat, s támogatja a tájház működtetését. Jelenleg folyik a Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola fenntartó váltása, 2019-2020-as tanévtől a tervek szerint az intézmény fenntartója a Német Nemzetiségi Önkormányzat lesz.

Közoktatás

Biatorbágy város oktatási rendszere az utóbbi években differenciálódott. 2012-ben két új alapiskola is indult a településen, önkormányzati ingatlanon: hatvannégy év szünet után ismét megnyitotta kapuját a biai református gyülekezet iskolája és egy alapítványi, a katolikus egyházhoz kötődő iskola is szerveződött. Az állami fenntartású intézmények közül a Biatorbágyi Általános Iskola tanulólétszáma kb. 600 fő. A német nemzetiségi általános iskola tanulói létszáma mintegy 400 fő. A

PMAMI-ban több mint 600 gyerek tanul. Az önkormányzati fenntartású Benedek Elek Óvodába közel 600 gyermek nyert felvételt, a Gólyafészek Bölcsőde is „telt házas”, azaz 72 gyermeket gondoznak jelenleg. A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet pedig szakgimnázium működtetését készíti elő a városban.

A gyereklétszám rohamos növekedését nem tudta követni az épületellátottság, így a város komoly gondokkal küzd ebben a tekintetben, ami nagy hatással van a JFMK működésére is. A PMAMI tevékenysége mellett az általános iskolák – nem lévén saját megfelelő méretű közösségi terük – minden nagyobb rendezvényüket a JFMK épületében tartják.

Testvértelepülési kapcsolatok

Biatorbágnak öt testvértelepülése van: a németországi Herbrechtingen (1989), a székelyföldi Gyergyóremete (2001), Ciprusról Kiti (2004), a felvidéki Alistál (2012) és a kárpátaljai Nagydobrony (2013.). Közülük jelenleg Kiti és Herbrechtingen városával lazább a kapcsolat, a Kárpát-haza területén lévő településekkel aktívabb a kommunikáció, a szakmai tapasztalatsere. Néhány éve rendszeresek az intézménylátogatások, az oktatási konferenciák, a közös pályázatok. A testvértelepülési találkozók kiemelt alkalma a nyári, többnapos Városünnep program.

Szociális és egészségügy

A Biatorbágyi Családsegítő Központ és Gyermejjóléti Szolgálat tevékenysége több ponton kapcsolódik a közművelődéshez. Így például a Kipikopik Játsszóház a Közösségi Házban működik, az Idősek világnapját a JFMK-val közösen szervezik. A védőnői hálózat a klubjellegű programjaival és a kiemelt akcióival kapcsolódik a közművelődési feladatellátáshoz.

Alapítványi fenntartásban egy idősotthon és egy fogyatékkal élőket foglalkoztató kerámiaműhely is működik a városban, amelyek számára a közművelődési intézmény technikai, tárgyi háttérrel biztosít a nagyobb programjaikhoz, valamint alkalmanként közösen ismeretterjesztő sorozatokat szervez. Új szereplője a helyi egészségügynek a járási hatókörű Egészségfejlesztési Iroda, amely pályázati forrásból létesült, és elsődleges feladatának a prevenciót tekinti, így számtalan ponton kapcsolódik a közművelődési feladatokhoz.

Kulturális profillal is rendelkező vállalkozások

Több, markáns arculatú, aktív kommunikációjú kisvállalkozás jelent meg a településen, amely kulturálódási lehetőséget is kínálnak és alkalmanként bekapcsolódnak a városi programokba is. A nonprofit szervezeti formában működő gyermekfoglalkoztatók, mozgásstúdiók a célközönségük, illetve a profil révén kapcsolódnak a közművelődéshez, a JFMK-tól termet, szolgáltatást vesznek bérbe, vagy egy-egy városi rendezvényen (főként Városünnep) működnek közre.

Helyi köznyilvánosság - médiumok

A helyi társadalom kulturális és közművelődési életének egyik szerves része a média, amely egyben meghatározó szegmense a helyi nyilvánosságnak is. Biatorbágy Város Képviselő-testülete 2010-ben döntött arról, hogy a lakossággal folytatott aktív párbeszéd (interaktív kommunikáció) megteremtése érdekében meg kívánja újítani önkormányzati kommunikációját. 2010-ben a képviselők döntéshozási termében kiépült egy robotkamerás audiovizuális közvetítő és rögzítő rendszer. A képviselő-testületi ülések közvetítése és a felvett anyagok tárolása az internet használatával történik. A testületi ülések vágatlan, teljes audiovizuális anyaga több évre visszamenőleg elérhető az interneten.

Biatorbágy Város Önkormányzata a kötelező közzolgálati kommunikáción túl, a Biatorbágyi Közösségi Média Szolgáltató Nonprofit Kft.-én keresztül segíti elő és támogatja a helyi információk megosztását. 2015-ben elkészült a biatorbágyi önkormányzati televízió tényleges és rendszeres működéséhez szükséges koncepció kidolgozása, amely egy lineáris médiaszolgáltatást nyújtó, azaz folyamatosan működő, a településen élőket kábelhálózaton elérni kívánó helyi televízió kialakításának lehetőségét vázolta, s a tervet alapján elindult egy tudatos humán és technikai infrastruktúra építkezés. A Média Kft adja ma ki a Biatorbágyi Körkép újságot, működteti az online- és a 24 órás lineáris adást sugárzó, közösségi státuszú Völgyhíd televíziót, gondozza a városi óriásplakátokat, valamint foglalkozik könyvkiadással és rendezvényszervezéssel is. A Juhász Ferenc Művelődési Központ szerkesztésében és gondozásában havonta jelenik meg a Biatorbágyi Programajánló, amely összegyűjti és közzé teszi a város kulturális életét érintő eseményeket.

A helyi médiumok által készített audiovizuális anyagok képezik a helyi közművelődés fotó- és videóarchívumát, a sajtótermékek, kiadványok a könyvtári, közgyűjteményi dokumentumokat gazdagítják. A város önkormányzata és a közgyűjteményi, közművelődési intézménye, a Biatorbágyi Értéktár Bizottság valamint a Völgyhíd tévé web-es felületei, online-közösségi oldalai ugyancsak a köznyilvánosság működő terei.

5. SWOT-analízis

Erősség:

Jelentős humán tőke (magasan képzett, kvalifikált lakosság)

Magas gazdasági aktivitás, alacsony munkanélküliség

Kedvező jövedelmi viszonyok és szociális helyzet

Helyi közösség értékőrző szemléletmódja

Erős civil szféra, kulturális tőke

Sokszereplős művelődési élet, színvonalas hagyományos rendezvények,

Sokszínű kulturális hagyomány, nemzetiségi-, vallási és civil közösség.
Szerteágazó érdeklődési kör,
Erős érdekérvényesítő képesség,
Lakosság: fiatalodó, gyermekvállalási kedvvel rendelkező
Főváros közelsége
A hazai és nemzetközi autópályák, vasúti csomópontok közelsége
Gazdag természeti- épített- és humán örökség
Az ipari-övezet és a belterületi lakóövezet területi elhatárolódása
Vonzó, természeti értékben gazdag külterületek
Vizek, tavak, mezőgazdasági tevékenységre alkalmas zártkertek, pincék, présházak
Az önkormányzat által vásárolt ingatlanok számának növekedése

Gyengeség:

Szintérhiány, szabadtéri infrastruktúra hiánya
Valódi közös városi mag, főtér hiánya, az eredeti Biai és Torbágyi városközpontok viszonylag messze esnek a jelenlegitől
A közoktatási, nevelési intézmények helyhiánya (konténerek)
A fiatal lakosság megszólításának, elérésének korlátossága
A turisztikai attrakciók kihasználatlansága
A vendégfogadó helyek, szállások, éttermek szűkössége
A kulturális intézmények nyári, vakációs időszakok alatti zárva tartása
Az önkormányzati ingatlanok hasznosítási koncepciójának hiánya

Lehetőség:

A zöld területek rekreációs és kulturális hasznosítása
Az idegenforgalmi, turisztikai célok elősegítése, az attrakciók felkarolása
A városlakók szabadidejéhez igazodó programszervezés
A városban meglévő humántőke bevonása a kulturális életbe

Veszély:

A beépítésre nem szánt és az üdülőterületek állandó lakosságának növekedése
A külterületek szociális és kulturális leszakadása
Biatorbágy alvó települési jellegének felerősödése
A főváros kulturális elszívó hatásának növekedése

IV. ÁTFOGÓ CÉLOK és kiemelt területek

Biatorbágy jövőképe - a harmonikus, közösségközpontú innovatív kertváros – eléréséhez jelentős mértékben járul hozzá kulturális közélet, a művelődés fejlesztése. Jelen koncepció átfogó céljai a város Integrált Stratégiai Fejlesztési Tervéhez illeszkedve az alábbiak.

1. A városlakók helyi identitásának erősítése: a közművelődés és közgyűjtemény rendszerében kiemelt szempont a lokálpatriotizmus.
2. A lakónépességből lakóközösség építése: az öntevékeny közösségek létrejöttének ösztönzése és működésük támogatása.
3. A helyi hagyományok megőrzése, a helyi értékek innovatív szemléletű gondozása: elsődlegesen közgyűjtemények kialakítása.
4. A kultúráközvetítés, a kulturális szolgáltatások körének bővítése és elérhetővé tétele: a kulturális színterek infrastruktúra fejlesztése és színtérbővítése, sokszínű programkínálat.
5. A kultúrán keresztül városimázs építése: a helyi értékek felkutatása, bemutatása, elismerése, a kulturális turizmus fejlesztése, egységes városarculat.

V. KIEMELT FELADATOK

Biatorbágy Város Önkormányzata fontos feladatának tartja a város gazdag hagyománykincsének őrzését, tovább adását és bővítését, a kulturális élet támogatását, fejlesztését. Feladatai meghatározásában kiinduló pontnak tekinti A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvényt (a Kultv.), amely preambulumban megfogalmazza: *A társadalom közös érdeke a nemzeti, nemzetiségi kulturális hagyományok megőrzése, méltó folytatása, a közösségi és egyéni művelődés személyi, szellemi, gazdasági feltételeinek javítása, a polgárok életminőségét javító, értékhordozó tevékenységek, valamint az ezek megvalósulására létrejött intézmények és szervezetek működésének elősegítése, amely törekvés a kulturális alapellátás rendszerében testesül meg.* Továbbá mindenkinek joga, hogy *„a kulturális alapellátás keretében igénybe vegye a nyilvános könyvtári ellátás rendszerét, a muzeális és közművelődési intézmények szolgáltatásait”.*

Biatorbágy Város Önkormányzata biztosítani kívánja a jogszabályban nevesített összes közművelődési alapszolgáltatást.

Biatorbágy Város Önkormányzata biztosítani kívánja a városi könyvtárra vonatkozó, jogszabályban nevesített összes alapszolgáltatást.

Biatorbágy Város Önkormányzata hagyományos, városi szintű rendezvényeit az eddig elért színvonalon megtartja, illetve fejleszti, színesíti, lehetőség szerint bővíti. Támogatja és fejleszti a helyi kultúra szereplői közti együtt gondolkodást, erősíti az egyeztetés fórumait. Biztosítja a

jogszabály által előírt szakmai kötelezettségek színvonalas megvalósulását. Segíti a kulturális tartalmak célba juttatását.

Biatorbágy Város Önkormányzata a közgyűjteményi-közművelődési feladatellátás színtereit fejleszti és bővíti.

VI. A FELADATELLÁTÁS SZERVEZETI KERETEI

Biatorbágy Város Önkormányzata közgyűjteményi és közművelődési feladatait többféle szervezeti keretben kívánja ellátni, amelyek közül elsődleges, jogszabályban előírt kötelessége, hogy intézményeket működtet. A helyi kulturális élet fejlesztése érdekében ezt két önálló szakmai szervezet fenntartásával biztosítja.

A közművelődési profilú intézmény keretében működtet egy városi galériát állandó képzőművészeti gyűjteménnyel. Működteti a városi könyvtárat, amelyet egy összevont, többfunkciós szervezetté kíván bővíteni: a könyvtárhoz egy újonnan létrehozandó helytörténeti gyűjteményt kíván kapcsolni úgy, hogy mindegyik terület önálló szakmaisággal, intézményegységként üzemel, megfelelő szakemberekkel.

Mindemellett külön is támogatja a helyi közösség számára fontos civil szerveződések, s a feladatellátás mozgásterének bővítésére, a helyi nyilvánosság erősítésére létrehozta és a helyi igényeknek megfelelően fejleszteni kívánja saját tulajdonú, nonprofit gazdasági társaságát, a Média Nkft-t is. A helyi értékek feltérképezése és megóvása, feldolgozása érdekében továbbra is fenntartja és működteti a Biatorbágyi Értéktár Bizottságot, mint a civil és önkormányzati szféra határán lévő köztes szervezetet.

Biatorbágy Város Önkormányzata a helyi nemzetiségi kultúra tárgyi emlékeinek bemutatására épületet biztosít, amelyben együttműködési megállapodás keretében a Biatorbágyi Német Nemzetiségi Önkormányzat tájházat működtet, miáltal biztosítja a sváb hagyományok megismertetését az oktatási intézmények és a nagyközönség számára.

VII. A FELADATELLÁTÁS TARTALMI ELEMEI

Karikó János Könyvtár

Biatorbágy Város Önkormányzata közgyűjteményi intézménye szakmai tevékenységét a kor követelményeinek megfelelően információs-tudás központtá fejleszti, igazodva az újabb generációk új eszközhasználati és információkeresési formáihoz, a város társadalmi fejlődéséhez. Az önkormányzat kiemelt feladatának tekinti egy modern, városi könyvtár megteremtésével a digitális írástudás, a digitális műveltség elterjedésének elősegítését, az élethosszig tartó tanulás feltételeinek megteremtését.

Folyamatosan változnak az olvasási szokások. Felértékelődött a közösségi tanulás, a csoportos képzések és alkalmak szerveződése, s vele a könyvtárak közösségi, kreatív tér funkciója. A Karikó János Könyvtár fontos feladata a város óvodáival és oktatási intézményeivel való együttműködés, elsősorban az olvasás iránti igény felkeltésében. Az intézmény a különböző könyvtári programokkal hozzájárul az ismeretszerzés bővítéséhez, a könyvtár népszerűsítéséhez. A könyvtár közösségi tér funkcióját kreatív foglalkozásokkal, a színes családbarát rendezvényekkel erősíti.

Az általános gyűjtőkör mellett a Karikó János Könyvtár fontos feladata a helyismereti, helytörténeti, biatorbágyi vonatkozású dokumentumok gyűjtése. A könyvtár a teljességre törekvően gyűjti és feltárja Biatorbágy helytörténeti, helyismereti vonatkozású dokumentumait, audio-vizuális anyagait, amelyeket az értékek megőrzése mellett távoli eléréssel is hozzáférhetővé tesz. Pontosan meghatározza a gyűjtőkört, a fejlesztés irányait. Ezen munkájában szorosan együttműködik a Biatorbágyi Értéktár Bizottsággal.

A Karikó János Könyvtár emellett jól körül határolható nemzetiségi gyűjteményt alakít ki, amelynek felépítése és működtetése érdekében együttműködik a Német Nemzetiségi Önkormányzattal és a Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskolával.

A kor követelményeinek megfelelő kihívás a Karikó János Könyvtár dokumentumainak digitalizálása. A könyvtár feladata, hogy – a mindenkor szerzői jogok betartása mellett – létrehozson és szolgáltatson elektronikus dokumentumokat, illetve a digitalizálás során keletkező anyagokat online formában hozzáférhetővé tegye. Biatorbágy Város Önkormányzata megteremti a dokumentumok digitalizálásának technikai feltételeit és megvalósítja a helyismereti dokumentumok korszerű és szakszerű őrzését. A meglévő hangdokumentumait, amelyek alkalmasak a fogyatékosokkal élők könyvtári igényeinek kiszolgálására, fejleszti a további könyvtárhasználatot segítő informatikai eszközökkel.

Biatorbágy Város Önkormányzata elkötelezett a könyvtár minőségfejlesztési szemléletének kialakításában, erősítésében. Támogatja az intézmény minőségi elvek mentén történő szervezetfejlesztését, a könyvtári folyamatok szabályozását az intézmény szervezeti kultúrájának megerősítése és rendszerszerű működése érdekében, a partneri elvárásoknak megfelelően.

Helytörténeti tárgyi gyűjtemény, múzeum létrehozása

Biatorbágy Város Képviselő-testülete a tárgyi emlékek elhelyezése és az ezekhez kapcsolódó közművelődési tevékenység érdekében állandó helytörténeti gyűjteményt hoz létre, amely szervezetileg – és lehetőség szerint infrastruktúra, épület tekintetében is – a másik helyi közgyűjteményhez, a Karikó János Könyvtárhoz kapcsolódik. A gyűjtemény pontos elhelyezéséről, gyűjtőköréről megfelelő előkészítés, vizsgálat után születik meg a végső döntés.

Juhász Ferenc Művelődési Központ (JFMK)

Biatorbágy Város Önkormányzata közművelődési intézményét a város kulturális-információs központjává fejleszti, amely összefogja a városban lévő kulturális aktivitásokat, megfelelő tárgyi és személyi infrastruktúrával rendelkezik, helyet és teret ad a közösségek kialakulásának és fejlődésének, koordinálja a közművelődés szereplőit. Elkészíti és folyamatosan bővíti, gondozza érték-adatbázisát, Biatorbágy város kulturális értéktérképét.

Biatorbágy Város Önkormányzata támogatja a Juhász Ferenc Művelődési Központ és egyéb biatorbágyi szervezetek hagyományos projektjeit, amelyek szomszédsági, térségi megyei vagy országos hatókörrel bírnak vagy ilyen méretű együttműködésekben valósulnak meg. Biatorbágy jó hírneve erősítése a lakosság identitástudata erősítését is szolgálja.

Biatorbágy Város Önkormányzata elősegíti a művelődő közösségek létrejöttét, helyszínt biztosít számukra, támogatja fejlődésüket, a Juhász Ferenc Művelődési Központ intézményén keresztül megfelelő háttérrel biztosít a közösségek működéséhez. Mindezzel célja, hogy a város évek óta emelkedő lakosságszámát meg tudja tartani, a lakónépességből lakóközösség váljon.

Biatorbágy Város Önkormányzata a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése érdekében kiemelten kezeli a nemzeti, helyi, társadalmi és szakmai ünnepeket, a teljes lakosságot megszólító rendezvényeket. Fejleszti a kapcsolattartás fórumait, a köznyilvánosság eszközeit, az intézményei kommunikációs tevékenységét, hogy Biatorbágy lakossága mindinkább otthonának tekintse a települést, erősödjön lokálpatriotizmusa, s egyre több közösségi tevékenység működjön helyben.

Biatorbágy Város Önkormányzata biztosítja az egész életre kiterjedő tanulás feltételeit a településen. Ennek érdekében fejleszti az intézményei tárgyi-technikai és személyi infrastruktúráját. Támogatja az innovatív kezdeményezéseket, partneri együttműködésekkel.

Biatorbágy Város Önkormányzata biztosítja a hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítésének feltételeit. Közművelődési intézménye technikai eszközrendszerét a kor igényeinek megfelelően működteti, támogatja a szakemberek önképzését, hogy minőségi kultúráközvetítéssel megteremtse egy sokszínű programkínálatot, amely biztosítja, hogy a lakosság helyben töltsön szabadidejét. Kiemelt célcsoportként figyel a fiatalodó városban a kisgyermekes családok igényeire. Biatorbágy Város Önkormányzata megteremti, és fejleszti az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység feltételeit, próbahelyet, fellépési lehetőséget, kiállítóteret és szakmai vezetést biztosít a JFMK-n keresztül, és közvetlenül is támogatja a művészeti közösségeket. A városban született vagy alkotó művészek munkáit rendszeresen bemutatja a JFMK kiállítótermében, továbbá kialakít egy állandó galériát és művészeti gyűjteményt.

Biatorbágy Város Önkormányzata megteremti a tehetséggondozás feltételeit a városban. Arra törekszik, hogy intézményhálózatát minél jobban fejlessze, a bennük folyó tevékenységeket

összehangolja. E területen kiemelt célcsoportnak tekinti, a Biatorbágy népességében komoly nagyságrendet jelentő gyermek korosztályt.

Biatorbágy Város Önkormányzata a város dinamikus fejlődése érdekében a kultúrában is fontosnak tartja az innovatív szemléletet, és támogatja a kulturális alapú gazdaságfejlesztési kezdeményezéseket. Segíti az intézményi, civil és vállalkozói szféra összefogását.

Civil szervezetek

Biatorbágyon a helyi társadalom önszerveződése komoly hagyományokra tekint vissza, amit intézményein keresztül és közvetlenül is támogat az Önkormányzat. A helyi hagyományok megőrzése, tovább adása, éltetése vagy új értékek teremtése érdekében a város hírnevét öregbítő, a település határain túlmutató kezdeményezéseket karol föl. Egy-egy civil szervezet működését meghaladó színvonalas programokat városi rendezvényekké minősít, s kiemelten támogat. Ösztönzi a társadalmi szervezetek összefogását.

Biatorbágyi Értéktár Bizottság

Biatorbágy Város Önkormányzata hangsúlyt fektet a helyi értékek számbavételére, megismertetésére. A Bizottság alapfeladata a helyi értéktár összeállítása, gondozása. Az értéktárba a helyi kulturális örökség és a város jelenlegi szellemi értékei is beletartoznak. Biatorbágy Város Önkormányzata továbbra is támogatja a Bizottság működését, s ezen belül a közművelődési tevékenységét is: a helyi kiadványok megjelentetését, konferenciák, helyismereti túrák, kiállítások, ismeretterjesztő programok szervezését. Mindezek a városban élők identitását erősítik, az új lakosok meggyökeresedését könnyítik.

Biatorbágyi Közösségi Média Szolgáltató Nonprofit Kft.

Biatorbágy Város Önkormányzata a kötelező közzszolgálati kommunikáción túl, továbbra is a Biatorbágyi Közösségi Média Szolgáltató Nonprofit Kft.-én keresztül segíti elő és támogatja a helyi információk megosztását. Biatorbágy Város Önkormányzata - offline és online formában egyaránt - rendszeresen megjelenteti a Biatorbágyi Körkép című helyi lapot. A szintén a Nkft. működtetésében lévő közösségi Völgyhíd televízió felvételeivel és saját gyártású műsoraival szolgálja a város közösségi életét.

Biatorbágy Város Önkormányzata a NKft. keretében – technikai és szakmai háttér biztosításával - létre kíván hozni egy audiovizuális archívumot, amely a közelmúlt és a jelen eseményeinek dokumentumtára.

A feladatellátásban együttműködő partnerek

Biatorbágy Város Önkormányzata arra törekszik, hogy közösségi művelődése váljon fontossá minden közösségért felelős biatorbágyi polgár számára. A feladatok végrehajtásában részt vehet mindenki, alakíthatja, gazdagíthatja a helyi kultúrát.

A közművelődési feladatok végrehajtásában az önkormányzat oktatási, egészségügyi, szociális intézményei, valamint a helyben működő egyházi közösségek is együttműködő partnerek. Biatorbágy Város Önkormányzata ösztönzi az innovatív, több szervezetet bevonó projektek létrejöttét. Erősíteni kívánja közművelődési intézménye katalizátor szerepét.

A lokálpatriotizmus erősítése érdekében az Önkormányzat inspirálja intézményeit partneri körök szélesítésére, innovatív fejlesztések megvalósítására, ösztönzi a helyben működő kulturális jellegű, kreatív vállalkozások bevonását a város kulturális közéletébe.

A közművelődési-közgyűjteményi feladatellátásban fontosak a megyei, országos szakmai partnerek. Biatorbágy Város Önkormányzata támogatja a közművelődési szakmai partnerkapcsolatok fejlesztését, kitágítását, a felsőfokú szakemberképzésben gyakorló helyszín vállalását, a szakemberei képzését.

VIII. A FELADATELLÁTÁS SZÍNTEREI

Biatorbágy Város Önkormányzata a lakosság szám növekedésének, a lakosok országos átlag fölötti gazdasági-társadalmi helyzetének, kulturálódási szokásainak figyelembevételével fejleszti a közművelődés és a közgyűjtemény meglévő szintereit.

Biatorbágy Város Önkormányzata elkötelezett a kulturális célú terek bővítése mellett. Még nem hasznosított ingatlanait megvizsgálja a közművelődési-közgyűjteményi feladatellátás szempontjából, amennyiben alkalmasak közösségi célra, felújítja. A városközpont kínálja a kulturális szintérbővítést, amelynek konkretizálásához Biatorbágy Város Önkormányzata elkészíti a városközpont fejlesztési tervét. Ugyanakkor az alakuló biai, oktatási alközponthoz kapcsolódva létrehoz egy közgyűjteményi-közművelődési szintércsoportot.

Karikó János Könyvtár épületei

Biatorbágy Város Önkormányzata a Karikó János Könyvtárat – a mostani székhely, a Szabadság utca 3. alatti épület felújításával, bővítésével – új, korszerű épületben helyezi el, amely alkalmas arra, hogy közgyűjteményi alapfeladatait el tudja látni. Amennyiben közgyűjteményi feladatköre múzeumi tevékenységgel is kiegészül, akkor az épület tervezésénél, bővítésénél ezt is figyelembe kell venni, és az új funkció betöltésére szükséges teret kell biztosítani. A felújított könyvtárépület helyének meghatározásánál fontos tényező, hogy a használók köre főleg gyermek. Így a jelenlegi terület, amely a tanulók és óvodások által jól megközelíthető, továbbra is megfelelő. A biai

városrész fejlesztési tervénél központi szerepet kaphatna a könyvtár és helytörténeti gyűjtemény épületegyüttese, amely közösségi térként is üzemelne a városrész lakói számára.

Biatorbágy Város Önkormányzata a városközpontban, illetve a torbágyi településrészen lakók és az itt lévő óvodák és iskolák számára egy kisebb alapterületű fiókkönyvtárat létesít, lehetőség szerint nem önálló épületben, hanem más intézményben elhelyezve.

Juhász Ferenc Művelődési Központ fő épületei

Biatorbágy Város Önkormányzata gondoskodik a Juhász Ferenc Művelődési Központ Baross Gábor utcai épületegyüttesének, valamint a Közösségi Háznak az állagmegóvásáról, udvarainak és belső tereinek megújításáról, technikai eszközrendszerének folyamatos fejlesztéséről.

Biatorbágy Város Önkormányzata megszünteti a társbérleti rendszert, kiköltözteti a Pásztai Miklós Alapfokú Művészeti Iskolát a közművelődési feladatokat ellátó épületekből. Ugyanakkor gondoskodik a közművelődési feladatokhoz is kapcsolódó oktatási intézmény elhelyezéséről, az általános iskolák épületeiben pedig biztosítja a művészetoktatási tevékenységet.

Biatorbágy Város Önkormányzata a Nagy utca 31. szám alatti ingatlant (Bábosház) felújítja és bábos műhelyt, alkotóházat alakít ki. A szomszédos önkormányzati ingatlanokkal együtt közművelődési alközpontot (egy kézműves alkotóház, oktatókert, turisztikai információs tér) hív életre, amely szervesen kapcsolódik a környékén lévő oktatási intézményekhez.

Biatorbágy Város Önkormányzata a meglévő többfunkciós kiállító terme mellett csak műalkotások bemutatására szolgáló galériát és egy állandó biatorbágyi művészeti gyűjteményt hoz létre önálló épületben.

Egyéb színterek

Biatorbágy Város Képviselő-testülete a Fűzes-patak partján kiépít egy fesztiválhoz, illetve a szabadtéri rendezvényekhez szükséges infrastruktúrát.

Az Iharos völgyben lévő táborhelyét fejleszti, és alkotótáborok befogadására is alkalmassá teszi.

A Pátia pince területén szabadtéri rendezvényhelyszínt alakít ki, bővíti az alapinfrastruktúrát a szőlőhegy szellemének megfelelően.

A városhoz szorosan kötődő helyi védettségű, különleges ipari műemléket, a Viaduktot alkalmassá teszi rendezvényhelyszínként történő használatra, így a város imázsba pozitív előjellel építi be.

Biatorbágy Város Önkormányzata az oktatási intézményekhez kapcsolódó tornacsarnokban megteremti a lehetőségét a közművelődési célú igénybevételnek is.

Megvizsgálja az országos védettségű, egykori biai malomépület hasznosításának lehetőségét, ahol vendéglátó egységet és közművelődési teret alakíthatna ki.

Biatorbágy Város Önkormányzata gondoskodik a Német Nemzetiségi Önkormányzat kezelésébe adott sváb tájház épületének állagmegóvásáról az önkormányzattal kötött szerződés alapján.

Biatorbágy Város Önkormányzata a Média Nkft. számára egy véglegesnek szánt épületet vagy épületegységet alakít ki, ahol a Völgyhíd televízió megfelelő színvonalú tevékenységéhez a technikai és szakmai háttérrel biztosítja lehetőség szerint a településközpontban.

IX. A FELADATELLÁTÁS FINANSZÍROZÁSA

Biatorbágy Város Képviselő-testülete évente a költségvetési rendeletben rögzíti közgyűjteményi és közművelődési intézménye tárgyi évi költségvetését figyelembe véve az intézményi beszámolókat, munkaterveket és a jogszabályi kötelezettségeket. Meghatározott keretösszeg erejéig évente támogatja a társadalmi szervezetek munkáját és a közösségért végzett tevékenységet. A költségvetési támogatást több formában nyújt: egyrészt a JFMK-ban működő, önálló jogi személyiséggel nem rendelkező, közművelődési célú társadalmi szervezetek részére a Képviselő-testület az intézmény költségvetésén keresztül nyújt működéshez felhasználható támogatást. Másrészt a Képviselő-testület együttműködési megállapodás alapján támogatja társadalmi szervezetek, alapítványok működését. Harmadrészt a Képviselő-testület pályázat útján támogatja a társadalmi szervezetek, alapítványok programjait, a közösségért végzett tevékenységüket, az általuk szervezett városi szintű közművelődési és más rendezvényeket.

Biatorbágy Város Képviselő-testülete a városi rendezvényeken a bevételhez jutás lehetőségét is biztosítja az arra vállalkozó vagy felkért társadalmi szervezetek számára.

A helyi értékek megismertetésére, életművek kutatására, szakmai-minta projektek létrehozására pályázatokat, ösztöndíjakat ír ki helyi és külső szakemberek, valamint az intézmények szakmai munkatársai számára ösztönözve ezzel a helytörténeti és közművelődés-szakmai munkát és a helyi tudás jobb kihasználását, a helyben élő, dolgozó szakemberek megbecsülését.

Biatorbágy Város Önkormányzata fontosnak tekinti a helyi alkotó- és előadóművészek megbecsülését is, ezért számukra művészeti pályázatot ír ki.

Biatorbágy Város Képviselő-testülete közművelődési rendeletében rögzíti a helyi közművelődés finanszírozási rendszerét.

A köznyilvánosság - kommunikáció- marketing

A köznyilvánosság megteremtése, a széles körű nyilvánosság biztosítása Biatorbágy Város Önkormányzatának törvényben rögzített, kötelező feladata. A jelenleg hatályos 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól (Mötv.) szerint: *„A helyi önkormányzás a helyi közügyekben demokratikus módon, széles körű nyilvánosságot teremtve kifejezi és megvalósítja a helyi közakaratot” (Mötv., 2011).*

A nyilvánosság egy olyan állandóan változó, mozgásban lévő tér, közeg, amelyben a legszélesebb értelemben vett közügyek meghatározása és megvitatása zajlik. A helyi nyilvánosság a helyi közösségek önszervezési, öndefiníciós, önmegvalósítási, önérvényesítési, megnyilatkozási formája. Egyre inkább érzékelhető, hogy a világhálón megjelenő úgynevezett *közösségi média* szintén fontos lakmuspapírja a helyi csoportosulásoknak, még akkor is, ha egyelőre elsősorban csak a virtuális térben van meghatározó szerepük.

Biatorbágy Város Önkormányzata kiemelt hangsúlyt fektet a személyközi-, és csoportkapcsolatok kialakítására, a közéleti aktivitás elősegítésére. Ösztönzi a helyi közművelődés szereplőinek együttműködését, támogatja a közös programok megszületését és a Közművelődési Kerekasztal megalakítását.

Fontos szerepet tölt be a település identitásának, önazonosságának kialakításában, a lehetőségek felfedezésében, az eredmények felmutatásában és megerősítésében. A közművelődéshez kapcsolhatóan elsősorban a nemzeti és nemzetiségi múlt emlékeinek ápolása, a helyi emberi teljesítmények, a helyi közjavak, a humán és tárgyasítható értékek, a kulturális javak megbecsülése a feladata.

Biatorbágy Város Önkormányzata meghatározó tényezőnek tekinti közművelődési-közgyűjteményi intézményrendszerét a város arculatának kialakításában. Kiemelt feladatának tartja, hogy belső és külső kommunikációjában egyaránt Biatorbágy jó hírnevét erősítse, amelyhez támogatja a biatorbágyi értéktérkép létrehozását és folyamatos gondozását, fejlesztését.

X. KÖZMŰVELŐDÉSI TEVÉKENYSÉG ELISMERÉSE

A közösségi művelődés fontos eleme a települési önkormányzat visszajelzése, a kiemelkedő munka megbecsülése. Biatorbágy Város Képviselő-testülete a legmagasabb közművelődési-közösségi helyi elismerésnek tekinti a Dévay Gyula közművelődési díjat, amit a település egykori neves személyiségéről, Dévay Gyula rektoráról karvezetőről és zenekar-alapítóról nevezett el. A helyi művészek, művészeti csoportok elismerésére Karikó János Művészeti Díjat ad ki. A díjakkal kapcsolatos eljárást rendeleti úton szabályozza.

Biatorbágy Város Önkormányzata figyelemmel kíséri a megyei és országos szakmai kitüntetések, díjak lehetőségeit, és támogatja a város hírnevét öregbítő vagy a városban kiemelkedő munkát végző biatorbágyi egyének és közösségek elismerését.

Biatorbágy Város Önkormányzata a közművelődés szereplői, elsősorban a helyi média, révén gondoskodik a kiemelkedő teljesítmények, életművek közösségi megismertetéséről.

XI. ÖSSZEGZÉS

A koncepcióban megfogalmazott alapelvek, a kijelölt célok és feladatok, a tervezett fejlesztések a helyben igénybe vehető kulturális szolgáltatások körét és minőségét növelve javítják a lakosság életminőségét. Otthont teremtenek az öntevékeny közösségek számára miáltal egy családias, kertvárosi lakóközösséget építenek. Olyan Biatorbágyot, amelynek polgárai ismerik saját értékeiket, és büszkék lakóhelyükre.

Jelen koncepció kijelölte keretek megvalósítási módját a továbbiakban Biatorbágy város közművelődési rendelete szabályozza.

A koncepcióhoz ötéves cselekvési terv-vázlat készült, amely megtalálható az 1.sz. mellékletben.

Biatorbágy, 2019. 05. 15.

Összeállította: Szádváriné Kiss Mária igazgató, JFMK

A koncepció elkészítésében még részt vettek:

Nánási Tamás OKB elnök, Mester László önkormányzati kommunikáció-felelős, Polgármesteri Kabinet, Uzonyi Edit intézményvezető, Karikó János Könyvtár, Horváth Imre, a Biatorbágyi Értéktár Bizottság tagja, a Biatorbágy Kultúrájáért Alapítvány elnöke, Szádváriné Kiss Mária igazgató, JFMK, Fülöp Melinda igazgató helyettes, JFMK. A történeti visszatekintés a régi rendelet alapján készült.

Munkatársaim közreműködését tisztelettel köszönöm, s kérem a tisztelt Bizottságot, hogy jelen koncepciót társadalmi vitára bocsátani engedélyezze.